

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань правоохоронної
діяльності
Сергію ІОНУШАСУ

Щодо реєстр. № 13645
від 15.08.2025

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 4 вересня 2025 року (протокол № 134), розглянув проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб, взятих під варту, у зв'язку з неналежними умовами тримання, реєстр. № 13645 від 15.08.2025, поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою проекту Закону є забезпечення відповідності законодавства України із Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, створення належних матеріально-побутових умов тримання під вартою, а також впровадження у національне законодавство ефективних превентивних та компенсаційних засобів юридичного захисту у випадку неналежних умов тримання під вартою.

Для досягнення поставленої мети законопроектом пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України, відповідно до яких, зокрема, передбачається наступне:

- у разі встановлення факту тримання особи у неналежних умовах в установах для попереднього ув'язнення або установах виконання покарань строк покарання, після якого може бути застосовано умовно-дострокове звільнення, скорочується на строк, протягом якого особа трималася у неналежних умовах;
- у разі встановлення факту тримання особи у неналежних умовах в установах для попереднього ув'язнення або установах виконання покарань невідбута частина покарання, яка може бути замінена більш м'яким покаранням, скорочується на строк, протягом якого особа трималася у неналежних умовах;
- зняття судимості до закінчення строків, зазначених у статті 89 цього Кодексу, допускається також у разі встановлення факту тримання особи у

неналежних умовах в установах для попереднього ув'язнення або установах виконання покарань.

Під час обговорення законопроекту народні депутати України – члени Комітету звернули увагу на наступне. У справі «Сукачов проти України» Європейський суд з прав людини ухвалив рішення (далі – ЄСПЛ), у якому дійшов висновку, що порушення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) та протоколами до неї, свідчать про наявність в Україні триваючої структурної проблеми щодо умов тримання осіб під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. У цьому рішенні ЄСПЛ також вказав Україні на необхідність вжиття комплексних заходів для вирішення структурної проблеми, зокрема покращення матеріально-побутових умов тримання під вартою, а також впровадження у національне законодавство ефективних превентивних та компенсаційних засобів юридичного захисту у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою. Одним із можливих способів компенсації ЄСПЛ визначив скорочення строку відбування покарання для відповідної особи пропорційно кожному дню, проведеному нею у неналежних умовах тримання під вартою. Враховуючи, що запропоновані у законопроекті компенсаційні засоби захисту застосовуватимуться не до будь-якого строку покарання, а виключно до тих його строків, після яких може бути застосовано умовно-дострокове звільнення, або до тієї його частини, яка може бути заміненна більш м'яким покаранням, прийняття передбачених у проекті Законі змін сприятиме належному захисту прав осіб, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

За підсумками обговорення законопроекту Комітет ухвалив наступне рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо заходів, спрямованих на поновлення прав засуджених осіб та осіб, взятих під варту, у зв'язку з неналежними умовами тримання, реєстр. № 13645 від 15.08.2025, поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

